



# **GENDERACTIEPLAN 2019 – 2020**

**MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN  
BUREAU GENDER AANGELEGHENEDEN**

Met ondersteuning van de Canadese Overheid

Paramaribo, juni 2019

## GEBRUIKTE AFKORTINGEN

ABS	Algemeen Bureau voor de Statistiek/ General Statistics Bureau
ADEKUS	Anton de Kom Universiteit van Suriname
ART	Antiretroviral Treatment/ Antiretrovirale behandeling
BGA	Bureau Gender Aangelegenheden/ Bureau Gender Affairs
BPfA	Beijing Platform for Action /Beijing Actieplatform
Caricom	Caribbean Community/ Caraïbische Gemeenschap
CEDAW	Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women/ Vrouwenverdrag
CELAC	Community of Latin American and Caribbean States/ Gemeenschap van Latijns-Amerikaanse en Caraïbische Staten
DNA	De Nationale Assemblée/ The National Assembly
GEI	Gender Equality Indicators / Gendergelijkheidsindicatoren
GLO	Gewoon Lager Onderwijs/ Primary education
GPI	Gender Parity Index/ Genderpariteitsindex
HDI	Human Development Index
MDG	Millenium Development Goal/ Millenium ontwikkelingsdoel
Mercosur	Southern Common Market/ Gemeenschappelijke markt van het zuiden
MICS	Multiple Indicator Cluster System
MinJ&P	Ministerie van Justitie en Politie/ Ministry of Justice and Police
MinOWC	Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur/ MInistry of Education, Science and Culture
MinSoZaVo	Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting/ Ministry of Social Affairs and Housing
MZS	Medische Zending Suriname/ Medical mission
NIMOS	Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname/ National institute for environment and development
NRHG	Nationale Raad Huiselijk Geweld/ National council domestic violence
OAS	Organization of American States/ Organisatie van Amerikaanse Staten
OP 2017 - 2021	Ontwikkelingsplan 2017 -2021/ Development Plan 2017 - 2021
S.B.	Staatsblad / Bulletin of Acts and Decrees
TIP	Trafficking In Persons/ Mensenhandel
RGD	Regionale Gezondheidsdienst/ Regional health service
SDG	Sustainable Development Goals/ Duurzame ontwikkelingsdoelen
VOJ	Voortgezet Onderwijs Junioren/ Junior secondary education
VOS	Voortgezet Onderwijs Senioren/ Senior secondary education

## INHOUDSOPGAVE

<b>GEBRUIKTE AFKORTINGEN</b> .....	0
<b>1. ACHTERGROND INFORMATIE</b> .....	3
<b>2. BUREAU GENDERAANGELEGENHEDEN</b> .....	5
<b>3. PRIORITEITSGEBIEDEN</b> .....	6
Prioriteitsgebied: Arbeid, Inkomen en Armoedebestrijding (2019) .....	7
Prioriteitsgebied: Arbeid, Inkomen en Armoedebestrijding (2020) .....	8
Prioriteitsgebied: Onderwijs, opvoeding en vorming (2019).....	10
Prioriteitsgebied: Onderwijs, opvoeding en vorming (2020).....	12
Prioriteitsgebied: Gezondheid (2019).....	14
Prioriteitsgebied: Gezondheid (2020).....	16
Prioriteitsgebied: Zeggenschap en Besluitvorming (2019).....	19
Prioriteitsgebied: Zeggenschap en Besluitvorming (2020).....	21
Prioriteitsgebied: Gendergerelateerd geweld (2019).....	23
Prioriteitsgebied: Gendergerelateerd geweld (2020).....	25
Prioriteitsgebied: Wet- en regelgeving (2019).....	27
Prioriteitsgebied: Wet- en regelgeving (2020).....	27
Prioriteitsgebied: Milieu en Klimaatverandering (2019 & 2020).....	28

## 1. ACHTERGROND INFORMATIE

In de afgelopen jaren heeft Suriname reeds integrale genderbeleidsplannen ontwikkeld om te werken aan het bevorderen van gendergelijkheid en om tegemoet te komen aan internationale verplichtingen. Suriname is in 1993 partij geworden bij het Vrouwenverdrag, oftewel CEDAW (Verdrag inzake het uitbannen van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen). In 1995 ondertekende Suriname de Beijing Verklaring en werd daarmee partij bij het Beijing Actieplatform (BPfA), dat 12 prioriteitsthema's identificeerde waar de wereld extra aandacht zou moeten besteden aan gendergelijkheid. Het Inter-Amerikaans Verdrag inzake Preventie, Bestrafing en Uitbanning van Geweld tegen vrouwen, ook bekend als het Belém do Para Verdrag werd in 2002 geratificeerd. In 2015 committeerde Suriname zich aan de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling, die 17 nieuwe duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) introduceerde, die tegen 2030 bereikt moeten worden.

Eén van de meest complexe processen van ontwikkeling en verandering in een samenleving is het proces om gendergelijkheid te bereiken. Volledige gelijkheid tussen mannen en vrouwen is nog nergens ter wereld bereikt. Door de jaren heen is formeel wel vooruitgang geboekt. Onder andere kunnen genoemd worden het VN-Vrouwenverdrag (CEDAW) van 1980 en het Beijing Actieplatform (BPfA) van 1995. CEDAW wordt wereldwijd gezien als het basisdocument om discriminatie van vrouwen ten opzichte van mannen in de wet op te heffen, maar grondwettelijke gendergelijkheid betekent niet altijd dat mannen en vrouwen ook in de praktijk gelijk zijn. Het BPfA met 12 prioriteitsgebieden wordt daarom beschouwd als een handleiding om werkelijke gendergelijkheid te bereiken.

Het Genderactieplan 2019- 2020 bouwt voort op:

- De internationale en regionale verplichtingen van Suriname om gendergelijkheid, - gelijkwaardigheid en empowerment van vrouwen en meisjes te bereiken.
- De Grondwet van Suriname.
- De evaluatie van eerdere integrale genderbeleidsplannen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.
- Het Ontwikkelingsplan 2017 – 2021 (OP2017 – 2021) van Suriname, waar in hoofdstuk X, paragraaf 1 het genderbeleid aan de orde komt.

In het OP 2017 – 2021 wordt gender op blz. 151 als volgt beschreven:

Gender in maatschappelijke context refereert aan de sociale attributen en kansen die verbonden zijn met het man of vrouw zijn en de relaties tussen vrouwen en mannen en meisjes en jongens evenals de relaties onder vrouwen en die onder mannen. De attributen, kansen en relaties zijn sociaal geconstrueerd en aangeleerd door opvoedingsprocessen. Ze zijn contextueel en tijdgebonden en veranderbaar. Gender bepaalt wat er verwacht, toegestaan en gewaardeerd wordt van een vrouw of een man in een gegeven context. In vele samenlevingen zijn er verschillen en ongelijkheden tussen vrouwen en mannen in toebedeelde verantwoordelijkheden, ondernomen activiteiten, toegang tot en beheer van hulpbronnen alsook besluitvormingsmogelijkheden. Gender is deel van het breder sociaal-cultureel kader met de segmenten klasse, ras, armoede, etniciteit en leeftijd.

Voor wat gendergelijkheid betreft, is op blz. 152 van het OP 2017 – 2021 het volgende aangegeven:

Gendergelijkheid impliceert dat vrouwen en mannen dezelfde condities hebben om optimaal hun mensenrechten te realiseren en om bij te dragen aan en voordeel te halen uit economische, sociale, culturele en politieke ontwikkelingen. Gendergelijkheid is dus de gelijke waardering door de samenleving voor overeenkomsten en verschillen tussen mannen en vrouwen en de rollen die ze vervullen. Zij is gebaseerd op vrouwen en mannen die volledige partners zijn in hun gezinnen, buurten en samenleving. Gendergelijkheid begint met gelijke waardering van meisjes en jongens.

Het Genderactieplan 2019 – 2020 identificeert concrete activiteiten, gericht op de uitvoering van hetgeen is neergelegd in het OP2017 – 2021. Tegelijk vormt het Genderactieplan 2019 – 2020 een brug naar het lange termijn gendervisie-beleidsdocument, dat geformuleerd is voor de periode 2021 – 2035. Gekozen is voor het formuleren van een lange termijn genderbeleid, omdat maatschappelijke veranderingsprocessen, die gepaard gaan met gendergelijkheid en - gelijkwaardigheid, tijd nodig hebben. Ook de problemen en uitdagingen, die zowel in het OP 2017-2021 als bij de evaluatie van eerdere integrale genderbeleidsplannen geconstateerd zijn voor het formuleren en uitvoeren van het genderbeleid, zijn niet op korte tijd opgelost. Voorts is bewust gekozen om met een lange termijn genderbeleid een overlap van 1 jaar te hebben met het huidige OP 2017 - 2021. Zo wordt een hiaat voorkomen en kan het voorgenomen genderbeleid naadloos opgenomen worden in het volgende nationaal ontwikkelingsplan van Suriname.

Er zijn twee prioriteitsgebieden toegevoegd aan de gebieden die in eerdere integrale gender beleidsdocumenten geïdentificeerd waren, namelijk: wet- en regelgeving, omdat genderongelijkheid en discriminatie van vrouwen en mannen voorkomen moeten worden bij alle wetswijzigingen en nieuwe wetten; milieu en klimaatverandering, omdat deze sector als prioriteit geïdentificeerd is in het ontwikkelingsbeleid van Suriname.

De zeven (7) prioriteitsgebieden in dit Genderactieplan 2019 – 2020 zijn dezelfde die ook voor het lange termijn Genderbeleidsdocument 2021 – 2035 gekozen zijn:

- Arbeid, inkomen en armoedebestrijding
- Onderwijs, opvoeding en vorming
- Gezondheid
- Zeggenschap en besluitvorming
- Gendergerelateerd geweld
- Wet- en regelgeving
- Milieu en klimaatverandering

## 2. BUREAU GENDERAANGELEGENHEDEN

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en zijn werkmarm, het Bureau Gender Aangelegenheden (BGA), zijn verantwoordelijk voor het genderbeleid in Suriname. Het BGA coördineert, begeleidt en monitort de uitvoering van het genderbeleid en dus ook van dit Genderactieplan 2019 - 2020. Om de taken die hiermee gepaard gaan zo efficiënt mogelijk uit te voeren, zal het Ministerie van Binnenlandse Zaken in de komende twee jaren (2019 – 2020) er naartoe werken dat:

- Een concept-organisatiestructuur van het Bureau Gender Aangelegenheden wordt gefinaliseerd, met voldoende beslissingsbevoegdheid, menselijke, technische en financiële middelen om daadwerkelijk gendergelijkheid te bevorderen en genderdiscriminatie te bestrijden.
- Het genderbeleidsdocument 2021 - 2035 als richtlijn wordt gebruikt om gendergelijkheid in de gekozen prioriteitsgebieden te bewerkstelligen en uitvoerbare jaarlijkse werkplannen daaruit worden gedestilleerd, met meetbare indicatoren en resultaten.
- Het genderbeleidsdocument geïntegreerd wordt in de nationale ontwikkelingsplannen van Suriname en dat de jaarlijkse werkplannen - waar van toepassing - worden opgenomen in de respectieve ministeriële jaarplannen en begrotingen.
- Gender mainstreaming wordt toegepast bij de ontwikkeling en uitvoering van alle wetten, beleid en programma's van de ministeries en wetgevende structuren.
- Een mechanisme voor samenwerking en monitoring per prioriteitsgebied wordt opgezet binnen het Bureau Gender Aangelegenheden, om ervoor zorg te dragen dat de jaarlijkse werkplannen en/of vijfjarenplannen worden samengesteld en door de respectieve ministeries kunnen worden uitgevoerd. Dit mechanisme zal nauw dienen samen te werken met de ministeriële Plan Units.
- Een netwerk wordt opgezet en in stand gehouden door het Bureau Genderaangelegenheden om in contact te blijven met stakeholders en andere organisaties van het maatschappelijk middenveld over de uitvoering, monitoring en evaluatie van de jaarlijkse werkplannen en vijfjarenplannen en om op de hoogte te blijven van issues in de samenleving die invloed hebben op gendergelijkheid en gendergerelateerde discriminatie.
- Een nationaal databestand wordt opgezet in samenwerking met het ABS en beheerd binnen het Bureau Gender Aangelegenheden om de verzameling, analyse en verspreiding van uitgebreide genderstatistieken naar geslacht, leeftijd, locatie en andere variabelen te bevorderen en bij te houden en om trends in de situatie van vrouwen en mannen en geboekte vooruitgang in de verwezenlijking van gendergelijkheid te kunnen beoordelen.
- Een permanent mechanisme wordt opgezet bij het Bureau Genderaangelegenheden, dat ervoor moet zorgen dat wet- en regelgeving voldoet aan de relevante gendergerelateerde internationale verdragen waar Suriname partij bij is, maar ook om de status te monitoren van de bij De Nationale Assemblée ingediende wetsvoorstellen en goedgekeurde wetten om gendergelijkheid te bevorderen en gendergerelateerde discriminatie uit te bannen.

### **3. PRIORITEITSGBIEDEN**

De activiteiten die uitgevoerd zullen worden in de periode 2019 – 2020 zijn weergegeven in de hiernavolgende werkbladen per prioriteitsgebied. Er is bij de planning van de activiteiten rekening gehouden met de algemene verkiezingen in de eerste helft van 2020 en de jaarplannen van de relevante vakministeries in het kader van de uitvoering van OP 2017 – 2021.

Opgemerkt dient te worden dat bij de totstandkoming van het Gendervisie-beleidsdocument 2021-2035 en het Genderactieplan 2019-2021 er een pad is afgelegd van interne brainstormingsessies binnen het Bureau Genderaangelegenheden. Voorts zijn er workshops gehouden in Nickerie en Marowijne, en ter afronding een workshop in Paramaribo. De ontvangen feedback is, waar mogelijk, opgenomen. Naast de 'nationale' activiteiten in onderstaande werkbladen, zijn dus ook activiteiten opgenomen die specifiek tijdens de relevante workshops aldaar naar voren zijn gebracht.

Prioriteitsgebied: Arbeid, Inkomen en Armoedebestrijding (2019)

Periode 2019	Output	Activiteiten	Verificatiemiddelen	Hoofdverantwoordelijke
2 <sup>de</sup> kwartaal 2019	Beleidsplan/ jaarplan van het Ministerie van Arbeid is gescreend met een genderbril	Identificeren van gender gerelateerde projecten uit het beleidsplan/ jaarplan van het ministerie van Arbeid.	Lijst van gendergerelateerde projecten van het MinArbeid	MinArbeid
		Samen met het ministerie van Arbeid nagaan welke gender gerelateerde projecten op korte termijn (1 – 5 jaar) uitgevoerd kunnen worden	Selectie korte termijn (1-5jr) projecten van het MinArbeid	MinArbeid BGA
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal 2019 (verder naar 2020)	Onderzoek en gender-analyse verricht naar basisdiensten, micro-financieringen en andere financiële diensten en de toegankelijkheid van vrouwen en mannen daartoe	Onderzoek voorbereiden naar de bestaande basisdiensten en de toegang van vrouwen en mannen tot deze diensten en het doen van een genderanalyse	Opzet onderzoek ToR onderzoek ToR consultant Selectie consultant (indien niet intern uitgevoerd)	MinArbeid BGA MinSozaVo
	Gender trainingen uitgevoerd t.b.v. het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting	Vorbereiden van gendertrainingen voor personeel van het directoraat Volkshuisvesting en de Project Implementation Unit van het Affordable Housing Project en het Bureau Rechten van het Kind van het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting	Trainingshandleiding Trainingsmateriaal	BGA MinSozaVo



		Verzorgen van gendertrainingen voor personeel van het directoraat Volkshuisvesting en de Project Implementation Unit van het Affordable Housing Project en het Bureau Rechten van het Kind van het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting	Registratielijst Activiteitenrapport	BGA MinSoZaVo
--	--	---	---	------------------

Prioriteitsgebied: Arbeid, Inkomen en Armoedebestrijding (2020)

Periode 2020	Output	Activiteiten	Verificatiemiddelen	Hoofdverantwoor- delijke
1 <sup>st</sup> en 2 <sup>de</sup> kwartaal 2020	Onderzoek en gender- analyse verricht naar basisdiensten, micro- financieringen en andere financiële diensten en de toegankelijkheid van vrouwen en mannen daartoe	Onderzoek verrichten naar de bestaande basisdiensten en de toegang van vrouwen en mannen tot deze diensten en het doen van een genderanalyse	Onderzoeksrapport met genderanalyse	MinArbeid MinSozaVo BGA
		Onderzoek voorbereiden en verrichten naar mogelijkheden voor microfinanciering en de toegang van vrouwen en mannen daartoe en het doen van een genderanalyse	Opzet van het onderzoek ToR onderzoek ToR consultant Selectie van consultant (indien niet intern uitgevoerd) Onderzoeksrapport met genderanalyse	MinArbeid MinSozaVo BGA
		Onderzoek voorbereiden en verrichten naar andere beschikbare financiële diensten en de toegang van vrouwen en	Opzet van het onderzoek ToR onderzoek	MinArbeid BGA

		mannen daartoe en het doen van een genderanalyse	ToR consultant Selectie van consultant (indien niet intern uitgevoerd) Onderzoeksrapport met genderanalyse	
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal 2020	Startende kleine zelfstandige ondernemers en hun groeipotentie in o.a. de tuin- en landbouw geïdentificeerd	Identificeren van startende zelfstandige ondernemers (o.a. in tuin- en landbouw) in de districten Marowijne en Nickerie, alsmede de activiteiten die zij uitvoeren en de ondersteuning die zij behoeven om verder te kunnen groeien.	Lijst geïdentificeerde startende zelfstandige ondernemers, naar geslacht Geformuleerd projectvoorstel voor ondersteuning	Min Arbeid (SAO & SPWE) Min LVV BGA
	Werkgelegenheidsonderzoek verricht voor vrouwen en mannen in Nickerie	Survey uitvoeren naar werkgelegenheid in Nickerie en de perceptie over mannen- en vrouwenberoepen	Inzicht in de mogelijkheden voor werkgelegenheid voor mannen en vrouwen in Nickerie	Relevant instanties in Nickerie MinArbeid
	Onderzoek en genderanalyse verricht naar de (armoede) situatie van zwakke huishoudens. (Zwakke huishoudens in Suriname zijn huishoudens met een minimaal maandinkomen).	Onderzoek voorbereiden naar de armoede situatie van zwakke huishoudens	ToR consultant Geformuleerd projectvoorstel voor onderzoek	Min Arbeid Min SoZaVo BGA

Prioriteitsgebied: Onderwijs, opvoeding en vorming (2019)

<b>Periode 2019</b>	<b>Output</b>	<b>Activiteiten</b>	<b>Verificatiemiddelen</b>	<b>Hoofdverantwoordelijke</b>
1 <sup>ste</sup> , 2 <sup>de</sup> en 3 <sup>de</sup> kwartaal	Tienermoeders op alle niveaus worden weer toegelaten op school en een mechanisme wordt ingesteld om erop toe te zien dat de betreffende protocollen worden nageleefd	Formaliseren door MinOWC van het voorbereide protocol om tienermoeders wederom toe te laten op VOJ niveau, naar analogie van het protocol voor VOS scholen, en vervolgens bij wet laten goedkeuren.	Concept-protocol Beschikking van de Minister om protocol te formaliseren Goedgekeurde wet	MinOWC
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal		Toezichtmechanisme (met sancties) opzetten, die de afschrijving van zwangere meisjes van school verbiedt en de herintegratie van jonge moeders in het schoolsysteem faciliteert (CEDAW aanbeveling 35 c)	Brief MinBIZA naar MinOWC Gesprekken met MinOWC en verslagen daarvan Toezichtmechanisme ingesteld	MinOWC
3 <sup>de</sup> kwartaal	Meer inzicht in de dropout-problematiek op VOJ niveau	Onderzoek en genderanalyse voorbereiden van de onderliggende oorzaken van drop-outs onder jongens en meisjes in het secundair onderwijs (VOJ) in Suriname.	Brief MinBIZA naar MinOWC ToR voor onderzoek ToR voor consultant	MinOWC MinBIZA BGA
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal	Meer inzicht in de problematiek van tienerzwangerschappen (op school)	Steekproef voorbereiden voor scholen (3 in elk district) in Paramaribo, Marowijne en Nickerie om in kaart te brengen hoeveel meisjes als gevolg van zwangerschap in de voorafgaande 3 schooljaren de school hebben verlaten, gespecificeerd naar scholingsniveau en district	Brief MinBIZA naar MinOWC m.b.t. het voorstel Verslagen van besprekingen met MinOWC-deskundigen ToR voor onderzoek	MinOWC MinBIZA BGA
2 <sup>de</sup> en 3 <sup>de</sup> kwartaal	Het basisonderwijs is vrij van discriminerende	MinOWC en relevante instanties zorgen ervoor dat de curricula, de leerboeken en andere materialen die op Kleuter- en	Gender sensitieve schoolmaterialen voor basisonderwijs	MinOWC

	stereotypen over de rollen en verantwoordelijkheden van vrouwen en mannen in gezin en samenleving.	GLO-scholen worden gebruikt gendersensitief zijn en niet (on)bewust helpen om gender-stereotyperingen in stand te houden en/of genderdiscriminatie bevorderen.		
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal	ECD geïntegreerd in het schoolsysteem	Rekening houden met genderaspecten wanneer <i>Early Childhood Development</i> (ECD) in het schoolsysteem wordt geïntegreerd.	Gendersensitief ECD-materiaal voor het basisonderwijs (3-8 jaar)	MinOWC
2 <sup>de</sup> en 3 <sup>de</sup> kwartaal	Een gendersensitief <i>Basic Life Skills</i> programma opgenomen in het basisonderwijs.	Rekening houden met genderaspecten wanneer het <i>Basic Life Skills</i> -programma wordt opgenomen in het GLO-onderwijssysteem en dat de relevante materialen gendersensitief zijn.	Gender sensitief <i>Basic Life Skills</i> materialen en programma voor het basisonderwijs	MinOWC
4 <sup>de</sup> kwartaal	De gender awareness training als pilot ingevoerd voor nieuwe leerkrachten	Samenwerken met MinOWC om een gender awareness training te geven voor nieuwe leerkrachten voordat het schooljaar aanvangt. (Indien succesvol, kan een dergelijke training ieder jaar worden gegeven)	Gender awareness training Evaluatie van de training Aanbevelingen voor activiteiten en aanpassing voor 2020	MinOWC BGA
3 <sup>de</sup> kwartaal	Inzicht in de toepassing van de opgedane kennis van de <i>Masculinity Training</i> door de trainees.	Evaluatie <i>Masculinity Training</i> van 2017	Evaluatierapport Aanbevelingen voor activiteiten in 2020 en verder	MinBIZA BGA MinOWC
4 <sup>de</sup> kwartaal	De groep trainees <i>Masculinity Training</i> betrokken als change agents op school in de	In samenwerking met MinOWC, het CARICOM-project: <i>Rethinking Masculinity, Understanding Gender Equality</i> uitvoeren als middel om	Brief MinBIZA naar MinOWC Verslagen van workshops en	MinBiza BGA MINOWC

	strijd tegen genderongelijkheid en het elimineren van gender gerelateerd geweld.	gendergerelateerd geweld op scholen te beëindigen.	bijeenkomsten CARICOM conceptnota	
--	--	--	-----------------------------------	--

Prioriteitsgebied: Onderwijs, opvoeding en vorming (2020)

Periode 2020	Output	Activiteiten	Verificatiemiddelen	Hoofdverantwoordelijke
1 <sup>ste</sup> , 2 <sup>de</sup> en 3 <sup>de</sup> kwartaal	Vorbereidingsgesprek en om richting te geven aan hoe goede seksuele voorlichting kan worden geïstitutionaliseerd en op welk niveau	MinOWC en relevante instanties bereiden op school verplichte, op leeftijd afgestemde en uitgebreide seksuele voorlichting voor, inclusief voorlichting over verantwoord seksueel gedrag en preventie van vroege zwangerschap (CEDAW aanbeveling 35 d)	Brief van MinBIZA naar MinOWC Vorbereidingsgespreken Verslagen van (netwerk)vergadering en Eventueel voorbereid voorlichtingsmateriaal	MinOWC
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal	Beter inzicht in waar tienermoeders na de bevalling terechtkomen en de trends daarin in de afgelopen 3 jaren	Steekproef uitvoeren op scholen (3 in elk district) in Paramaribo, Marowijne en Nickerie om in kaart brengen hoeveel meisjes als gevolg van zwangerschap de afgelopen 3 schooljaren de school hebben verlaten, naar scholingsniveau en district	Onderzoeksrapport en data	MinOWC BGA
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal	Beter inzicht in de problematiek van drop-outs in het secundair onderwijs en waar de jongens en meisjes die uit het systeem vallen, terechtkomen.	Een pilot uitvoeren voor onderzoek en genderanalyse van de onderliggende oorzaken van drop-outs onder jongens en meisjes in het secundair onderwijssysteem in Nickerie	Onderzoeksrapport met data	MinOWC BGA
		Meer voorlichting in Nickerie aan leerkrachten en ouders over vorming,	Aantal voorlichtingsbijeenkomsten	Relevante instanties in Nickerie MinOWC

		opvoeding en begeleiding van jongeren	Participantenlijsten Door participanten ingevulde evaluatieformulieren	
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal	Het schoolmateriaal voor het secundair onderwijs-niveau is vrij van discriminerende stereotypen over de rollen en verantwoordelijkheden van vrouwen en mannen in gezin en samenleving.	MinOWC en relevante instanties zorgen ervoor dat de curricula, leerboeken en andere materialen die worden voorbereid voor het secundair onderwijs gendersensitief zijn en niet (on)bewust helpen om gender-stereotyperingen in stand te houden en/of genderdiscriminatie bevorderen.	Gender sensitieve schoolmaterialen voor het secundair onderwijs	MinOWC
Jaarlijks in het 3 <sup>de</sup> of 4 <sup>de</sup> kwartaal	Het belang van gendergelijkheid is erkend en ingevoerd als een jaarlijks proces van capaciteitsversterking	In samenwerking met MinOWC het eventueel invoeren van een continu proces van gender awareness trainingen voor nieuwe en reeds in dienst zijnde leerkrachten, ieder jaar voordat het nieuwe schooljaar aanvangt.	Aantal uitgevoerde gender awareness trainingen Aantal getrainde leerkrachten	MinOWC BGA

Prioriteitsgebied: Gezondheid (2019)

Periode 2019	Output	Activiteiten	Verificatiemiddelen	Hoofdverantwoordelijke
2 <sup>de</sup> , 3 <sup>de</sup> kwartaal	Geïntensiverde samenwerking met instanties die diensten verlenen in de gezondheidssector	Contacten leggen met instanties die voorlichting geven over seksuele en reproductieve gezondheid (St. Lobi, RGD, scholen e.a.) om ervoor te zorgen dat zij bewust zijn van gender in hun werk	Aantal bijeenkomsten met relevante instanties Eventuele gender awareness trainingen op verzoek	MinVG BGA
2 <sup>de</sup> , 3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal (en door naar 2020)	De gemeenschap in het algemeen – en jongeren en leefgemeenschappen van het binnenland in het bijzonder - zijn op de hoogte van reproductieve en seksuele gezondheid en HIV/AIDS	MinVG en relevante organisaties houden rekening met genderspecten bij voorlichting – en in het bijzonder aan jongeren - over reproductieve en seksuele gezondheid	Verslagen van bijeenkomsten Gender-sensitieve voorlichting en educatief materiaal voor de doelgroepen	MinVG MinOWC BGA Relevante instanties/ groepen in de leefgemeenschappen
		MinVG en MinOWC houden rekening met genderspecten bij voorlichting op scholen en via de media over de verspreiding en risico's van HIV/ AIDS	Verslagen van bijeenkomsten Gender-sensitieve voorlichting en educatief materiaal voor de doelgroepen	
		MinVG en relevante organisaties houden rekening met genderspecten bij voorlichting over gezonde leefstijlen <sup>1</sup> voor mensen die leven met HIV/AIDS, in het algemeen en toegespitst op de leefgemeenschappen van het binnenland.	Verslagen van bijeenkomsten Gender-sensitieve voorlichting en educatief materiaal voor de doelgroepen Informatie over gezonde leefstijlen	

<sup>1</sup> Aanbevolen wordt aandacht te besteden aan de traditionele voeding van de Inheemse en Marron volken, omdat we vaak niet erbij stilstaan dat de traditionele leefstijl ook gezondheidsaspecten heeft die wij niet kennen en waarvan wij kunnen leren. Vaak genoeg hebben de inheemse vrouwen de rol van landbouwers en zij kunnen gebruikt worden in het traject van voorlichting.

			van de binnenlandbewoners beschikbaar	
		Meer voorlichting over gezinsplanning en zwangerschapspreventie voor schoolgaande en niet-schoolgaande jongeren in Marowijne via scholen, kerken en de media, en met St. Lobi bespreken om frequentie van bezoek aan het district op te voeren.	(Aangepast) voorlichtingsmateriaal Aantal jongeren dat bereikt wordt Plekken waar jongeren worden bereikt	Relevante instanties St. Lobi
		Meer voorlichting over zwangerschapsbegeleiding in Marowijne en met RGD bespreken om speciale dagen/ uren op de polikliniek voor zwangeren in te stellen.	Speciale polikliniek zwangeren ingesteld door RGD (Aangepast) voorlichtingsmateriaal	Relevante instanties RGD
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal (en door naar 2020)	De gemeenschap is op de hoogte van een gezonde leefstijl, gezonde voeding en de impact daarvan op hart- en vaatziekten en diabetes	MinVG houdt rekening met genderaspecten bij voorlichting over een gezonde leefstijl, gezonde voeding, hart- en vaatziekten en diabetes, met nadruk op vrouwen en meisjes. Voorlichting in eerste instantie uitvoeren in Nickerie	Verslagen van bijeenkomsten Gendersensitieve voorlichting en educatieve materialen ontwikkeld voor de doelgroepen	MinVG BGA
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal	Meer inzicht over de chronische ziekten in de leefgemeenschappen van de districten en het binnenland	Het verzamelen en analyseren van data en informatie over de prevalentie van chronische ziekten onder mannen en vrouwen in de Inheemse en Marron gemeenschappen, m.n. hart- en vaatziekten en diabetes	Data en informatie beschikbaar	MinVG MZ
		Survey in Nickerie om aan de data te komen over hoge bloeddruk en diabetes onder mannen en vrouwen in de leeftijdsgroep 16 – 25 jaar	Onderzoek op de poliklinieken Survey onder doelgroep buiten de poliklinieken Resultaten van focus	MinVG RGD Relevante instanties in Nickerie



			groups/ gesprekken	
4 <sup>de</sup> kwartaal (en door naar 2020)	Verbeterde gender-sensitieve data voor slachtoffers van verkeersongevallen	De Commissie Verkeersveiligheid (J&P) en consultants bewust maken van het belang van gender bij het doen van de relevante onderzoeken en het uitvoeren van voorlichtingscampagnes. Een protocol ontwikkelen om data bij te houden van verkeersslachtoffers naar geslacht, leeftijd, etniciteit, district en soort beperking als gevolg van een verkeersongeval.	Brief MinBIZA naar MinJ&P en MinVG (en relevante instanties die te maken hebben met slachtoffers van verkeersongevallen) Gender awareness sessies Criteria voor beoordeling gender sensitieve producties De Commissie Verkeersveiligheid is zich bewust van het belang van gender in hun activiteiten	MinJ&P MinBIZA MinVG

Prioriteitsgebied: Gezondheid (2020)

Periode 2020	Output	Activiteit	Verificatiemiddelen	Hoofdverantwoordelijke
Heel jaar (zie ook 2019)	De gemeenschap in het algemeen – en jongeren en leefgemeenschappen in het binnenland in het bijzonder – zijn op de hoogte van reproductieve en seksuele gezondheid	Uitvoeren van gender sensitieve voorlichting over de reproductieve en seksuele gezondheid aan in het bijzonder jongeren	Gender sensitieve voorlichting Gebruik/verspreiding van gender sensitieve materialen via de media	MinVG Relevante instanties
		MinVG, MINOWC en andere relevante instanties houden rekening met gender bij continue voorlichting over HIV/ AIDS	Gender sensitieve voorlichting Gebruik/verspreiding	MinVG MINOWC

en HIV/AIDS			van gender sensitieve materialen via de media	
		Relevante instanties houden rekening met gender bij continue voorlichting en awareness over gezonde levensstijlen en HIV/AIDS, in het algemeen en toegespitst op de leefgemeenschappen van het binnenland.	Gender sensitieve voorlichting Gebruik/ verspreiding van gender sensitieve materialen via de media	Relevante instanties
		Meer voorlichting over gezinsplanning voor schoolgaande en niet-schoolgaande jongeren in Marowijne	(Aangepast) voorlichtingsmateriaal Aantal jongeren dat bereikt wordt Plekken waar jongeren bereikt worden	Relevante instanties St. Lobi
De gemeenschap in het algemeen is zich bewust van een gezonde leefstijl en gezonde voeding		Ministerie van VG en relevante instanties houden rekening met gender bij continue voorlichting en awareness over een gezonde leefstijl en gezonde voeding (met nadruk op vrouwen en meisjes)	Gender sensitieve voorlichting Gebruik/ verspreiding van gender sensitieve materialen via de media	Relevante instanties
		Meer algemene gezondheidsvoorlichting in Marowijne over het belang van vroege ontdekking en begeleiding van verschillende ziekten zoals diabetes, hoge bloeddruk en hiv, met nadruk op de doelgroep van mannen en met RGD bespreken om eventueel speciale dagen/ uren voor mannen op de poli in te stellen.	(Aangepaste) voorlichtingsmateriaal Aparte mannenspreekuur ingesteld op RGD polikliniek in Moengo (als pilot)	Relevante instanties RGD

	Betrouwbare, gender sensitieve data over verkeersslachtoffers	De politie, ziekenhuizen en andere instanties die met verkeersslachtoffers te maken hebben houden data over verkeersslachtoffers bij volgens overeengekomen protocol	Data over verkeersslachtoffers naar geslacht, leeftijd, ethniciteit, district en soort beperking als gevolg van het verkeersongeval	Relevante instanties
--	---	--	---	----------------------

Prioriteitsgebied: Zeggenschap en Besluitvorming (2019)

Periode 2019	Output	Activiteiten	Verificatiemiddelen	Hoofdverantwoordelijke
2 <sup>de</sup> Kwartaal	Genderevenwicht in bemensing van verkiezingsstructuren	Genderevenwicht aanmoedigen voor het Management Team, diverse commissies en werkgroepen, en andere structuren.	Samenstelling/ bemensing van de commissies en andere structuren	Onafhankelijke Kiesbureau (OKB)
		Genderevenwicht aanmoedigen bij OKB en waarnemers.	Brief van de MinBIZA naar OKB Benoeming van de waarnemers	MinBIZA OKB
3 <sup>de</sup> Kwartaal		Genderevenwicht aanmoedigen bij CHS, Hoofdstembureaus, Stembureaus Middels brief CHS verzoeken hieraan invulling te geven	Brief MinBIZA naar CHS Instructies van CHS naar hoofdstembureaus en stembureaus	MinBIZA
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal	Dataverzameling en genderanalyse uitgevoerd van ter inzagelegging van kiezerslijsten	Bijhouden van kiezerslijsten bij de ter inzage leggingen (naar sekse, leeftijd, ressort, district van stemgerechtigden die hun persoonsgegevens hebben gecontroleerd). Het CBB verzoeken dit mee te nemen bij de voorbereidingen	Brief van MinBIZA naar Directeur CBB Kiezerslijsten	MinBIZA
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal	Dataverzameling en genderanalyse uitgevoerd over het aandeel mannen en vrouwen in managementposities binnen de publieke en	Het bijhouden van informatie over het aandeel mannen en vrouwen in managementposities binnen de publieke en private sector, waarbij eerst een survey wordt uitgevoerd in Nickerie <sup>2</sup>	Brief MinBIZA naar bedrijfsleven en overheidsinstanties  Actief databestand bij BGA	MinBIZA BGA Relevante instanties in Nickerie

<sup>2</sup> Tijdens de discussies is geconstateerd dat de leidinggevende posities bij de overheidsdiensten in Nickerie momenteel grotendeels worden ingevuld door vrouwen, maar verdere data en informatie ontbreken.

	private sector			
2 <sup>de</sup> en 3 <sup>de</sup> kwartaal	Gender trainingen en informatiesessies zijn onderdeel van de trainingen van de verkiezingsorganen	Incorporeren van gender awareness in de training van de diverse verkiezingsorganen, bijvoorbeeld de trainingen van de districtscommissariaten, stembureau personeel	Informatiematerialen en presentaties afgestemd op de diverse doelgroepen	BGA
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal		Informatiesessie gender voor OKB en CHS	Informatiematerialen Verslagen van informatiesessies	BGA
3 <sup>de</sup> kwartaal	Discussies over het wel of niet opnemen van <i>gender responsive budgeting</i> in het visiedocument	Interne brainstorming bij BGA en het bespreken en – indien mogelijk - evalueren van eerdere initiatieven om <i>gender responsive budgeting</i> in het verleden in te voeren	Verslagen van brainstorming sessies	BGA
3 <sup>de</sup> kwartaal	Voorlichting en awareness activiteiten uitgevoerd over het belang van gelijke participatie van mannen en vrouwen voor de politieke partijen en voor de totale Surinaamse samenleving	Politieke partijen voorlichten over belang gelijke participatie mannen en vrouwen in besluitvorming en politiek geweld tijdens verkiezingen m.n. tegen vrouwen als kandidaten, kiezers, campagnevoerders, veldwerkers etc.	Brief van MinBIZA naar voorzitters politieke partijen Voorlichtingsmateriaal over gendergelijkheid en voorkomen van politiek geweld	MinBIZA BGA
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal		Gender sensitief maken van voorlichtingsproducten van de werkgroepen Voorlichting en Opleiding en Training	Gender awareness sessies Verslagen van informatiesessies Criteria voor beoordeling gender sensitieve producties Producten zijn gendersensitief	BGA

3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal		Alle lagen van de samenleving (totale Surinaamse bevolking en de stemgerechtigden) bewustmaken van het belang van gelijke participatie van mannen en vrouwen in zeggenschap en besluitvorming voor de democratie en beleving daarvan, de ontwikkeling van land en individu; ook bewust maken om politiek geweld niet te plegen of te tolereren.	Voorlichtingsmateriaal over gendergelijkheid en voorkomen van politiek geweld voor algemeen publiek via sociale media, kranten, radio, TV	BGA
4 <sup>de</sup> kwartaal	Locaties voor stembureaus en andere verkiezingsactiviteiten zijn gendervriendelijk	Gendersensitief maken van personeel dat ruimtes moet beoordelen en inrichten waar verkiezingsactiviteiten worden uitgevoerd.	Info sessies voor geselecteerd personeel Gekozen locaties	BGA

Prioriteitsgebied: Zeggenschap en Besluitvorming (2020)

Periode 2020	Output	Activiteiten	Verificatiemiddelen	Hoofdverantwoordelijke
1 <sup>ste</sup> kwartaal	Dataverzameling en genderanalyse over kandidaten en kiezers uitgevoerd	Een databestand bijhouden van het aantal gekozen kandidaten (RR, DR, DNA) naar sekse, ressort, district, leeftijd, (etniciteit), politieke partij. Het CHS te verzoeken de data op die manier bij te houden.	Brief minister naar hoofd CHS Databestand van gekozen kandidaten bij BGA	Ministerie BIZA CHS BGA
1 <sup>ste</sup> kwartaal		Het organiseren van een verkiezingsdebat op Internationale Dag van de Vrouw (8 maart)	Verslag van het debat Media-aandacht en –berichten	Ministerie BIZA AZV
2 <sup>de</sup> kwartaal	Meer awareness over gender in relatie tot de verkiezingen	Het organiseren van een verkiezingsbeurs, tijdens welke het BGA krijgt de gelegenheid heeft om de samenleving te informeren over het belang van de gelijke participatie van mannen en vrouwen in zeggenschap en	Verkiezingsbeurs in mei 2020 Voorlichtingsmateriale n Media-aandacht en -berichten	Ministerie van BIZA AZV BGA

		besluitvorming		
1 <sup>ste</sup> kwartaal	Algemene voorlichting en awareness uitgevoerd voor de totale samenleving, incl. <i>exposure</i> van de vrouwelijke kandidaten	De totale Surinaamse bevolking en vnl. de stemgerechtigden bewustmaken van het belang van gelijke participatie van mannen en vrouwen in zeggenschap en besluitvorming voor de democratie en ontwikkeling van land en individu. Ook bewustmaken om geen politiek geweld te plegen en te tolereren.	Voorlichtingsmateriaal over gendergelijkheid en voorkomen van politiek geweld voor algemeen publiek via sociale media, kranten, radio, tv	BGA
1 <sup>ste</sup> kwartaal		Ontwikkelen van slogans (belang van gelijke participatie mannen en vrouwen in verkiezingen / besluitvorming) en doen plaatsnemen op de loonstroken van ambtenaren / facturen van het bedrijfsleven (incl. nutsbedrijven)	Slogans Loonstroken, facturen, SMS enz.	BGA
2 <sup>de</sup> kwartaal		Exposure van vrouwelijke DNA / RR kandidaten via de krant, radio, en tv (maximaal 100 vrouwen)	Vrouwelijke kandidaten belichten via de (sociale) media	BGA
1 <sup>ste</sup> en 2 <sup>de</sup> kwartaal		Gendersensitief maken van voorlichtings-producten van de werkgroepen Voorlichting en Opleiding en Training	Criteria voor beoordeling gender sensitieve producties Gender sensitieve producten	BGA

Prioriteitsgebied: Gendergerelateerd geweld (2019)<sup>3</sup>

Periode 2019	Output	Activiteiten	Verificatiemiddelen	Hoofdverantwoordelijke
2 <sup>de</sup> , 3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal	De knelpunten bij de uitvoering van de Wet Huiselijk Geweld zijn bekend en het beleid is aangepast.	Evaluatie toepassing Wet Bestrijding Huiselijk Geweld in de praktijk	Evaluatierapport	Ministerie J&P, Bureau Vrouw en Kind
		Vaststellen van op maat gesneden beleid voor uitvoeren van de Wet Huiselijk Geweld.	Aangepast formulier	
		Follow-up standaardformulier huiselijk geweld		
2 <sup>de</sup> kwartaal	BGA heeft beter inzicht in het resultaat van de activiteiten en kan deze aanpassen in 2019	Evaluatie van in 2018 uitgevoerde: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Herdenking <i>Sixteen Days of Activism against Gender Violence</i></li> <li>• Internationale Dag voor de Uitbanning van Geweld tegen Vrouwen</li> <li>• Dag der Mensenrechten.</li> </ul>	Intern BGA-evaluatierapport Activiteiten voor het 4 <sup>de</sup> kwartaal 2019	MinBIZA BGA
4 <sup>de</sup> kwartaal	Geestelijken zijn betrokken bij de aanpak van huiselijk geweld.	Follow-up met trainees Interventie huiselijk geweld geestelijken groep 1 eventueel groep 2	Verslagen van bijeenkomsten Basistraining gender awareness en huiselijk geweld Evaluatie van training van geestelijken	
Heel jaar	De samenleving krijgt regelmatig informatie over gendergerelateerd geweld en de	Maandelijks herdenking Orange Day: het houden van bewustwordingsactiviteiten e/o voorlichtingssessies voor kleine groepen	Enquête Artikelen in dagbladen en via sociale media Aantal voorlichtingssessies en	

<sup>3</sup> Gendergerelateerd geweld is meer dan huiselijk geweld. Aangezien de Nationale Raad voor Huiselijk Geweld ook een beleidsplan en een werkplan heeft, zal BGA ervoor zorgdragen dat er verdere afstemming plaatsvindt tussen het werkplan Huiselijk Geweld en het Genderactieplan 2019-2020. Ook in toekomstige jaarplannen van het BGA zal deze afstemming plaatsvinden.



	gevolgen daarvan.		voor welke groepen	
2 <sup>de</sup> t/m 4 <sup>de</sup> kwartaal	Psycho-sociale hulpverlening aan individuen en groep wordt weer opgepakt te bestrijding huiselijk geweld	Hulp aan/ begeleiding van slachtoffers en daders van huiselijk geweld en empowerment van hun gezin/familie om het geweld te doen stoppen		St. Stop Geweld tegen vrouwen
2 <sup>de</sup> t/m 4 <sup>de</sup> kwartaal (looptijd project april 2020)	Tussen de 5 en 10 gemeenschapsorganisaties gebruiken hun activiteiten voor bevorderen van bewustwording over gendergerelateerd geweld	Trainingen voor gemeenschapsorganisaties en gemeenschapssportorganisaties in het incorporeren van bewustwording over huiselijk en seksueel geweld in hun activiteiten	Project- en activiteitenrapportages · Intekenlijsten Evaluatieformulieren Blogberichten Projekta blog Projekta Facebook post.	St. Projekta
2e – 4e kwartaal (looptijd project april 2020)	Gemeenschapsorganisaties zijn betrokken bij de aanpak van gendergerelateerd geweld	Training en begeleiding van gemeenschapsorganisaties en gemeenschapssportorganisaties in het zelf ontwikkelen van awareness activiteiten, en het vergroten van de betrokkenheid bij beleidsvorming.	Project- en activiteitenrapportages · Intekenlijsten Evaluatieformulieren Blogberichten Projekta blog Projekta Facebook post.	St. Projekta
4 <sup>de</sup> kwartaal	De gemeenschap is zich bewust van gendergerelateerd geweld en vrouwenrechten	Activiteiten uitvoeren i.h.k.v. Herdenking <i>Sixteen Days of Activism against Gender Violence</i> ; Internationale Dag voor de Uitbanning van Geweld tegen Vrouwen; Dag der Mensenrechten. Meer mannen betrekken bij de	Enquête Verslagen en interne evaluatie van de activiteiten Activiteiten voor 2020 # mannen die actief meedoen met de	MinBIZA BGA

		activiteiten	activiteiten	
4 <sup>de</sup> kwartaal		Voorlichtings- en awareness activiteiten m.b.t. huiselijk geweld voorbereiden met het accent op jeugd en jongeren. Samenwerking met relevante overheidsinstanties	Projectvoorstel MoU voor samenwerkende instanties	St. Stop geweld tegen vrouwen

Prioriteitsgebied: Gendergerelateerd geweld (2020)

Periode 2020	Output	Activiteiten	Verificatiemiddelen	Hoofdverantwoordelijke
Heel jaar	De samenleving heeft maandelijks informatie over gendergerelateerd geweld en de gevolgen daarvan.	Maandelijks herdenking <i>Orange Day</i> : het houden van bewustwordingsactiviteiten e/o voorlichtingsessies voor kleine groepen.	Enquête Artikelen in dagbladen en via sociale media Aantal voorlichtings-sessies en voor welke groepen	MinBIZA BGA
		Voorlichting en awareness over huiselijk geweld met accent op jongeren, als samenwerkingsproject tussen St. Stop en relevante overheidsinstanties	Verslagen #activiteiten/ sessies Gebruikt e/o ontwikkeld voorlichtingsmateriaal	St. Stop Geweld tegen vrouwen Relevante overheidsinstanties
1e kwartaal (looptijd project april 2020) Opm: de looptijd wordt waarschijnlijk verlengd naar eind 2020	Tussen de 5 en 10 gemeenschapsorganisaties gebruiken hun activiteiten voor bevorderen van bewustwording over gendergerelateerd geweld	Begeleiding aan gemeenschapsorganisaties en gemeenschapssportorganisaties in het incorporeren van bewustwording over huiselijk en seksueel geweld in hun activiteiten	Project- en activiteitenrapportages Intekenlijsten Evaluatieformulieren Blogberichten Projekta blog Projekta Facebook post.	St. Projekta
1e kwartaal (Looptijd)	Gemeenschapsorganisaties zijn	Begeleiding van	Project- en	St. Projekta

<p>project april 2020) Opm.: de looptijd wordt waar-schijnlijk verlengd naar eind 2020</p>	<p>betrokken bij de aanpak van gendergerelateerd geweld</p>	<p>gemeenschapsorganisaties en gemeenschapssportorganisaties in het zelf ontwikkelen van awareness activiteiten, en het vergroten van de betrokkenheid bij beleidsvorming.</p>	<p>activiteitenrapportages Intekenlijsten Evaluatieformulieren Blogberichten Projekta blog Projekta Facebook post.</p>	
<p>1<sup>e</sup> kwartaal (looptijd project april 2020) Opm.: de looptijd wordt waar-schijnlijk verlengd naar eind 2020)</p>	<p>Gemeenschaps-organisaties zijn betrokken bij de aanpak van geweld</p>	<p>Bijeenkomst van gemeenschapsorganisaties en nationale stakeholders (o.a. werkgroep huiselijk geweld, BGA, NGO's, Min J&amp;P) om gemeenschaps-cases te presenteren</p>	<p>Project- en activiteitenrapportages Intekenlijsten Blogs en facebook posts</p>	<p>St. Projekta</p>

Prioriteitsgebied: Wet- en regelgeving (2019)

Periode 2019	Output	Activiteiten	Verificatiemiddelen	Hoofdverantwoordelijke
3 <sup>de</sup> kwartaal	Samenvoeging van beide conceptwetten	Bestuderen van de conceptwetten seksueel molest/intimidatie van St. Ilse Henar Hewitt/BIZA en Arbeid en nagaan of deze conceptwetten tot 1 wet gemaakt kan worden die van toepassing zal zijn voor de publieke als de private sector	Verslag van gesprekken en voorstellen	BGA MinArbeid
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal	BGA is in staat om gerichte acties te ondernemen op basis van de bijgewerkte status van de conceptwetten	Opvragen van de status van de conceptwetten en aanbevelingen van wetsvoorstellen die genoemd zijn in het 4 <sup>de</sup> , 5 <sup>de</sup> , 6 <sup>de</sup> CEDAW landenrapport rapport / <i>Concluding Observations</i> van de CEDAW commissie aan de verschillende verantwoordelijke ministeries.	Overzicht van de updates Brief van de Minister BIZA naar relevante ministeries Verslagen van gesprekken met de stakeholders	MinBIZA BGA

Prioriteitsgebied: Wet- en regelgeving (2020)

Periode 2020	Output	Activiteiten	Verificatiemiddelen	Hoofdverantwoordelijke
1 <sup>ste</sup> , 2 <sup>de</sup> en 3 <sup>de</sup> kwartaal	BGA is in staat om haar monitoring rol beter te vervullen	Plan van aanpak opstellen op basis van de verkregen updates van de conceptwetten en overige wet en regelgeving in samenwerking met stakeholders	Document Verslagen van bijeenkomsten Presentielijsten	BGA

Prioriteitsgebied: Milieu en Klimaatverandering (2019 & 2020)

Periode 2019	Output	Activiteiten	Verificatiemiddelen	Hoofdverantwoordelijke
1 <sup>ste</sup> en 2 <sup>de</sup> kwartaal	Basis checklist voor gender responsive milieu en natuurbeschermingsbeleid en praktijk	Workshop voor verificatie van checklist gender responsive milieu en natuurbeschermingsbeleid en praktijk	Activiteitenrapportage s Intekenlijsten Aanwezigheid checklist Blogberichten Projekta blog Projekta Facebook post	St. Projekta
2 <sup>de</sup> kwartaal	Rapport gender in milieu en natuurbeschermingsbeleid en praktijk	Themadag gender in milieu en natuurbeschermingsbeleid en praktijk	Activiteitenrapport Intekenlijst Social media berichten	St. Projekta
2 <sup>de</sup> Kwartaal	Milieuorganisaties en -instanties zijn gendergevoelig gemaakt.	Het ontwikkelen van awareness materiaal over het belang van gender bij milieu/ klimaatverandering, dat met organisaties gedeeld kan worden	Een korte (digitale) brochure met algemene informatie over het belang van gender in milieu activiteiten en klimaatverandering	BGA
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal		Het BGA oefent invloed uit op organisaties die zich bezighouden met milieu projecten.	Verslagen van gesprekken die BGA voert met organisaties/ instanties	BGA
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal		Het verzorgen van gendertrainingen/ presentaties in relatie tot milieu en klimaatverandering op aanvraag van organisaties/ instanties.	Registratielijsten van de trainingdagen Aantal uitgereikte certificaten	BGA

3 <sup>de</sup> kwartaal	Stakeholders zijn geïnformeerd hoe om te gaan met Inheemse en Tribale volken bij de implementatie van projecten en activiteiten.	Een engagement strategie of protocol uitleggen aan alle stakeholders <sup>4</sup> .	Activiteitenrapportage # overheids- en NGO participanten Engagement strategie of protocol	VIDS en KAMPOS
Heel jaar	Samenwerking geconcretiseerd met het Surinaamse Rode Kruis (SRK) bij voorbereiding van het project <i>Community Resilience Building</i> <sup>5</sup>	Participeren in voorbereidende bijeenkomsten om zorg te dragen dat gendergelijkheid en vrouwelijk leiderschap worden meegenomen in de geplande activiteiten voor rampenbestrijding	Gendertraining en/of awareness opgenomen in de geplande projectactiviteiten met de gemeenschappen Gendertraining voor het projectmanagement team en het rampenbestrijdingsteam	SRK BGA
	De start van het 7- jarig EMSAGS <sup>6</sup> project	<ul style="list-style-type: none"> <li>De participatie van vrouwen ondersteunen in all trainingen en</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Aantal directe project-begunstigden, %</li> </ul>	Min NH UNDP NIMOS

<sup>4</sup> Deze activiteit is opgebracht onder het prioriteitsgebied Milieu en klimaatverandering, omdat een protocol voor de sector reeds bestaat. Alle stakeholders die betrokken zijn bij de implementatie van het Genderactieplan krijgen echter de gelegenheid te participeren in deze activiteit, zodat een ieder op de hoogte is.

<sup>5</sup> Dit project legt nadruk op gendergelijkheid, klimaatverandering en bescherming van kinderen in een 7 tal kwetsbare gemeenschappen.

<sup>6</sup> Project EMSAGS: Environmental Management in Suriname's Artisanal Gold Mining (Project Objective is to improve the management of artisanal and small-scale gold mining in Suriname (ASGM) and promote uptake of environmentally responsible mining technologies to reduce the negative effects on biodiversity, forests, water, and local communities, while also reducing greenhouse gas emissions). The project will identify the roles and positions of women in selected areas, Nieuw Koffiekamp and Compagniekreek in order to ensure that both men and women are adequately engaged in all activities of the project. To have positive impacts on vulnerable women in the targeted areas, the project will ensure that women have access to training and capacity building opportunities, as well as livelihoods opportunities which will subsequently have a positive impact on their entire community.

		<p>demonstraties en de participatie van vrouwen bevorderen in mijnbouwgroepen die met steun van het project zullen worden ingesteld</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• De participatie van vrouwen ondersteunen in alternatieve inkomstengenererende activiteiten, vooral die welke te maken hebben met duurzame landbouw in ten minste twee gemeenschappen</li> <li>• Actieve consultatie van vrouwen en vrouwenorganisaties</li> <li>• Informatie voor voornamelijk vrouwen voorbereiden en verspreiden, inclusief informatie over gezondheid en educatieve diensten en informatie over de negatieve gevolgen voor de gezondheid van huidige mijnbouwpraktijken</li> <li>• Een adequate vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de projectlichamen verzekeren, ook in de lokale adviescommissie, het stakeholdersplatform en de projectraad;</li> <li>• De betrokkenheid van vrouwen stimuleren bij participatieve monitoring en evaluatie.</li> <li>• Vrouwen van lokale gemeenschappen betrekken bij milieuvorlichting voor verschillende doelgroepen.</li> </ul>	<p>vrouwen.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Gendersensitief beleid en gendersensitieve richtlijnen voor het verantwoordelijk management van goudmijnbouw, aangepast of goedgekeurd aan het einde van het project</li> <li>• Aantal kleine mijnbouwers die milieuvriendelijke, verantwoorde mijnbouw-praktijken toepast aan het einde van het project, % vrouwen</li> <li>• Aantal personen met toegang tot verbeterde gezondheids- en onderwijs-diensten via MTECs</li> <li>• Aantal personen die alternatieve inkomsten-genererende praktijken toepast aan het einde van het project, % vrouwen</li> </ul>	
--	--	---	--	--

	Resultaten van Project MIA/NAP <sup>7</sup> behaald	Het NAP besteedt aandacht aan het evalueren van de nationale capaciteit om risicogroepen veilig te houden. Gender mainstreaming m.b.t. kwikgebruik in het NAP	Aanbevelingen om genderdimensies te verbeteren	NIMOS UNDP
Heel jaar	Resultaten van project NIMOS/REDD+ <sup>8</sup> behaald.	Activiteiten, zoals de info sessies in het binnenland, walk-in-school sessies, consultaties die worden gepleegd in het kader van REDD+ studies enz.	De data van de participanten wordt naar geslacht bijgehouden.	NIMOS/REDD+
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal	Japan-Caribbean Climate Change Partnership project uitgevoerd. <sup>9</sup>	Het plaatsen van zonnepanelen. Twee vrouwen van het dorp die zijn getraind in het installeren, repareren en onderhouden van zonnepanelen en het belang van energie-efficiëntie, hebben personen van hun eigen dorp en van andere dorpen getraind hierin. Zowel mannen als vrouwen participeren hierbij.	Zonnepanelen geïnstalleerd in de dorpen Pelelu Tepu, Curuni en Sipaliwini. De data van de participanten, bijgehouden naar sekse.	UNDP, ACT & NIMOS
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal	De gemeenschap in Nickerie is beter geïnformeerd over het belang van behoud van de zwampgebieden	Algemene voorlichting in Nickerie over milieu, biodiversiteit en klimaatverandering en het belang van het behoud van de zwampgebieden	Voorlichtingsprogramma's via radio en tv (Aangepast) voorlichtings-materiaal	Plaatselijke radio en televisie Relevante instanties in Nickerie Relevante milieu-organisaties
3 <sup>de</sup> en 4 <sup>de</sup> kwartaal	Coördinatie Milieu van het Kabinet van de President	Informatie uitwisselen over het langetermijnbeleid t.a.v. milieu en klimaat en specifieke acties voor 2020	Brief MinBIZA naar Coördinatie Milieu van het Kabinet President en	MinBIZA BGA Coördinatie Milieu

<sup>7</sup> Project MIA(MIA is reeds verlopen)/NAP: Artisanal & Small-Scale Gold Mining National Action Plan (The project's objective is to undertake a National Action Plan to enable the Government to determine the national requirements, needs, goals, targets and schedules to reduce/phase out the use of Mercury (Hg) in the Artisanal Small-Scale Gold Mining (ASGM) sector and processing). Generally, two groups are more sensitive to the effects of mercury. Fetuses and people who are regularly exposed (chronic exposure) to high levels of Mercury (such as populations that rely on subsistence fishing or people who are occupationally exposed).

<sup>8</sup> Het is van belang dat mannen en vrouwen participeren in alle activiteiten van het NIMOS/REDD+ project. Waar nodig wordt er iets meer nadruk gelegd op vrouwen. Vrouwen op zich worden gezien volgens Agenda 21 van de VN als een belangrijke stakeholder groep. Ze maken in het REDD+ programma deel uit van de Major Group Collectief (MGC).

<sup>9</sup> De eerste fase van het project 'Women's Empowerment & Renewable Solar Energy Pilot Project' heeft als doel om het dorp Pelelu Tepu 1x24 uur per dag te voorzien van stroom. Het project in Pelelu Tepu is al afgerond en wordt in 2019 in Curuni en Sipaliwini uitgevoerd (tweede fase).



	en het NIMOS zijn geïnformeerd over het Genderbeleidsvisiedocument en er wordt rekening gehouden met gender in het beleid t.a.v. milieu, biodiversiteit en klimaatverandering	Coördinatie Milieu bewustmaken van het belang van gender in beleid t.a.v. milieu, biodiversiteit en klimaatverandering <sup>10</sup>	NIMOS Gesprekken met Coördinatie Milieu en NIMOS. Aangepast Genderbeleidsvisiedocument 2021-2035 v.w.b. prioriteitsgebied milieu en klimaatverandering	NIMOS
4e kwartaal	Een genderstudie doen van milieu en natuurbeschermingsbeleid	Studie naar <i>gender responsiveness</i> van huidig milieu en natuurbeschermingsbeleid	Rapport beschikbaar	St. Projekta

<sup>10</sup> Tijdens de discussies in Nickerie is het gebruik door vissers en toeristen van Nannizwamp en Bigi Pan aan de orde gekomen en de daaruit voortvloeiende milieuvervuiling.